

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja ces. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 2 kroni.

Udje dobé list zastonj.

Vsebina: Subvencijski merjasci. — Razglas glede denarne pošiljatve. — Razglas glede jajc za valjenje. — Razglas glede lanenega semena. — 85. občni zbor c. kr. kmetijske družbe. — Donesek k regeneraciji štajerskih vinogradov. — „Šmarnica“, samorodna ameriška trta. — Kmetovavec, spoznaj in obdeluj pravilno svojo zemljo. — Sadjarji! — Praktični namigljaji za racionalno pridelovanje krompirja. — O pripravljanju krme. — Iz podružnic in krajnih društev. — Gospodarske drobtine. — Zadruga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Tržna poročila. — Oznanila.

Subvencijski merjasci.

V kolikor dovoljujejo sredstva, lahko dobe naši p. n. člani subvencijske merjasci le tedaj, če vpošljejo potom podružničnih načelstev natanko (kakor račune) izpolnjene reverze z aro 30 K najpozneje do 15. aprila.

Navadno se v enem kraju lahko nastavi samo en merjasec; v izjemnih slučajih, če se jih rabi več, mora načelstvo podružnice to dokazati.

V Gradcu, 15. februarja 1908.

Od osrednjega odbora
c. kr. štajerske kmetijske družbe.

Pri vseh denarnih pošiljativah

blagovoli naj se natančni namen istih, kakor tudi polni naslov odpošiljatelja na nakaznici sami označiti.

Tajništvo c. kr. kmetijske družbe.

Jajca za valjenje

se vsled sklepa perutninskega odseka z dne 20. marca 1908 ne bodo več oddajala, ker se zaradi pomanjkanja sredstev nobena prošnja ne more več ugodno rešiti.

V Gradcu, dne 20. marca 1908.

Osrednji odbor c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Laneno seme

se ne bo več oddajalo, ker je zaloga za leto 1908. že izčrpana.

V Gradcu, dne 26. marca 1908.

Osrednji odbor c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

85. občni zbor c. kr. kmetijske družbe.

Dne 23. in 24. marca se je vršil v Gradcu občni zbor c. kr. štajerske kmetijske družbe, ki ga je obiskalo 232 odposlancev kmetijskih podružnic. Na dnevnem redu je bilo 94 predlogov. Pri volitvah so bili izvoljeni v načelstvo in osrednji odbor sledeči gospodje:

Predsednik Edmund grof Attems; prvi podpredsednik Henrik vitez pl. Plessing; drugi podpredsednik Roman Neuper.

Iz Gornje Štajerske: dr. Janez grof Meran, Leo Zedlacher, Karl Zettler.

Iz Srednje Štajerske: Rudolf Dehne, Jožef Edelsbrunner, Franc Stocker.

Iz Spodnje Štajerske: Franc Robič, Ferdo Roš, Jožef Mursa.

Iz plenuma: Opat Franc Sal. Bauer, Andrej Burger, Adolf Czeicke, Kurt pl. Ecker, Jožef Huber, Jožef Kappel, Rihard Klammer, dr. Erik Klusemann, Jožef Lenko, dr. Karel Leuschner, Johann Pierer, Johann Reitter, Gaspar Riemelmoser, Friderik vitez pl. Rokitansky in Jožef Sutter.

Zlato družbino kolajno je dobil na predlog podružnice pri Št. Jurju ob juž. žel. gospod cesarski svetnik dr. med. Gustav Ipavec, posestnik pri Sv. Juriju ob juž. žel.

Srebrno družbino kolajno sta dobila na predlog O. O. gospa Ana Drole, posestnica v Laškem in gospod Karl Valentinič, nadučitelj in šolski vodja v pokoju v Laškem.

Diplomo častnega priznanja je dobil na predlog podružnice v Laškem gospod Ivan Četina, nadučitelj v Laškem.

Natančneje poročilo o obnem zboru smo zaradi pomanjkanja prostora morali odložiti; priobčimo je v prihodnji številki.

Donesek k regeneraciji štajerskih vinogradov.

(Nadaljevanje in konec.)

V okrajih pod I. bi se seveda morale v prvi vrsti, kar je popolnoma naravno, pustiti vrste, ki se tam sadijo že od nekdanj in ki so ravno pripomogle dotičnim krajem do slave, torej žolti moslovec — seveda, le v najboljših in najugodnejših legah, ker ta vrsta dobi, če je v slabi legi, poleg drugih slabih lastnostij tudi slaboznano „štajersko kiselino“, in žolti muškat, a tudi samo v dobrih, ugodnih legah, posebno okoli Maribora. V to skupino spadajo tudi novejšje, z velikim uspehom uvedene vrste (za Pekre in Pohorje posebno) renska grahovina (rizling), beli burgundec in zeleni silvanec, ki daje tudi v slabih legah dobro vino in ki je posebno dober za to, da se meša z žoltim moslovcem. Tudi laška grahovina bi se tukaj lahko sadila, a kakor moslavec in muškat le v najboljših, najugodnejših legah.

Oni del Pohorja, ki je znan pod imenom Vinaria, bi se seveda s svojim slavim, rdečim vinom moral ohraniti.

Če določamo vrste trt, ki jih moramo saditi v I. skupini, se vedno lahko naslanjamo na vrste, ki so se v tej skupini že obnesle. Te vrste veljajo za bodoče tudi za ljutomerčana, pekrčana, haložana in pohorčana; razmere so za to zelo ugodne in niti malega dvoma ni, da se za ta vina nebi našel kupec.

Če izbiramo vrste za II. skupino, moramo vpoštovati marsikaj in zavzeti popolnoma drugo stališče. Težkih, razmeroma precej dragih kvalitetnih vin se malo rabi in nobenega povoda ni, da bi upali, da se jih bo kmalu rabilo več. Danes se povprašnje po gladkih, lahkih, če možno dišečih in ne dragih vinih. Če hočemo torej imeti od naše vinoreje dobiček, si moramo ustvariti taka gladka vina, po katerih se vedno povprašuje in ki se zaradi tega lahko za razmeroma dobro ceno prodajo.

Da pa pridelamo taka vina, za to niso sposobne vrste, ki se doslej sadijo v II. skupini, tudi ne one, ki jih je konferenca za drugo skupino priporočila. Prve so prekisle in ne pridejo zaradi tega v vpoštev; druge dajo sicer razmeroma dobra vina z veliko množino alkohola, a se v drugi skupini zaradi premalega pridelka ne izplačajo.

Za drugo skupino bi jaz predlagal sledeče vrste, in sicer:

1. Za južni vinski okraj: laško grahovino in za slabše lege zelenega silvanca in razne vrste žlahtnine. Kar sem doslej opazil pri laški grahovini, iz tega lahko smelo trdim, da ni za nobeno lego tako primerna kakor ravno za te kraje. Tukaj se navadno v vsaki legi zazori, daje izvrstna namizna vina in pridelek ni v nobenem kraju tako velik kakor ravno tukaj. Prepričan sem, da bi laška grahovina, posebno če bi se zelo sadila v nekaterih zelo ugodnih legah (Bizeljsko!), pripomogla temu vinskemu okraju kmalu do iste slave, ki jo zaradi svojega ugodnega podnebja zasluži. Tudi bi se ne prodajala samo v krogu onih pivcev, ki ljubijo cviček, ampak tudi v drugih.

2. Slovenske gorice. Za ta okraj, ki je znan po svojih lahkih, dišečih a kisljih vinih, bi priporočal v prvi vrsti

sajenje žlahtnine, h kateri bi lahko dodali do ene tretjine rulanca in belega burgundca; na ta način bi dobili lahka, gladka, okusna vina, kakor so Grinzinger, Sieveringer, Heiligstatter na Nižjem Avstrijskem, ki se tako rada pijejo, ko so še mlada. Ne smemo si prikrivati, da ljudje vedno manj marajo za stara vina, ampak povprašujejo bolj po mladih in da so ravno vina iz žlahtnine, ko so še mlada, naravnost izborna, tega ne bo nihče zanikaval, ki jih je že kedaj okusil. Rulanec in beli Burgundec pa bi dala vinu vsebino, kar mu nikakor nebi škodilo. Znano je, da je žlahtnina zoper mraz in trsne bolezni zelo odporna, da se ne briga mnogo za to, kako jo obrezujemo; in kar se tiče pridelka, pa ga nobena druga vrsta ne daje toliko. Razen tega bi v Slovenskih goricah zeleni silvanec dajal lahko najboljša namizna vina.

Laškega grahovine ne kaže saditi v tem okraju in v dveh sledečih, ker daje ravno v teh krajih vse preveč kislo vino.

3. Zahodnji vinski okraj. Iz tega se morajo, kar je popolnoma naravno, izločiti oni kraji, v katerih se prideluje šilher in vsled tega ne pridejo v poštev pri določevanju vrst, ker imajo že tako svojo stalno vrsto.

Za ostali del tega vinskega okraja, torej Sausal, naj rabimo tudi primerne vrste žlahtnine z jednim delom rulanca ali belega burgundca. V nekaterih je dober tudi zeleni silvanec. Končno ne morem za

4. vzhodnji vinski okraj razen okolice Klöcha, kjer bo v najboljših legah dobro uspevala laška grahovina in rdeči traminec, v slabih pa zeleni silvanec, priporočati nič boljšega, ko zopet žlahtnino s primernim delom rulanca in belega burgundca.

Na ta način bi si ustvarili v zadnjih treh okrajih bela vina popolnoma določenega značaja, a zelo različne kakovosti. Kak dobiček bi bil v tem za konzum, prodajo in vnovčevanje teh vin, to zna vsakdo presoditi, ki z odprtimi očmi opazuje, kako žive danes širši sloji ljudstva in ki zna iz tega kaj sklepati. Marsikateri, ki sedaj pivo pije, bi postal iz Savla Pavel in bi se oprijel koristnejšega vina, ko bi enkrat spoznal, da za pitje vina ni treba drugega okusa in drugega želodca in da dobi kapljico, ki se je je enkrat navadil, za primeroma malo ceno, kjer jo le hoče.

Rad priznam, da pomeni moj predlog popolen prevrat tega, kar smo doslej smatrali za pravilno in dobro in česar smo se doslej držali. Ker pa je potrebno, da si naša vina zopet priborijo stari trg in da si pridobijo novih, se mi zdi potrebno, da se ta predlog izvrši. Zato pozivljam vse prizadete kroge in merodajne činitelje, naj zavzamejo do njega odločno stališče.

Puklavc.

„Šmarnica“, samorodna ameriška trta.

(Izvirni dopis.)

V nekaterih krajih na Štajerskem, posebno v ljutomerskih in v Slovenskih goricah, v slovenjebistriškem in v konjiškem okraju, ter tudi drugod, razširjajo trto, imenovano „šmarnica“.

Da se ljudstvo izogne veliki škodi, sem že lani opozoril na to, da šmarnica ne kljubuje trtni uši in da daje le slabo vino.

Dohajajo mi pa zopet iz raznih krajev poročila, da se ponuja šmarnica tudi letos vinogradnikom v nakup. Prodajalci hvalijo šmarnico kot trto, ki je ni treba cepiti, ne z galico škropiti, ne žvepljati; trdijo, da po zimi ne pozebe tako hitro kakor naš domači trs, da je rodna, da lepo dozori in da daje dobro vino z 22% sladkorja.

Trta, ki bi imela vse te lastnosti, bi bila res imenitna, žnjo bi se vršila obnovev po trtni uši opustošenih vinogradov lahko hitreje in po ceni.

Ako bi šmarnica res imela vse te lastnosti, mogli bi jo torej vsakomur najtopleje priporočati.

Žal, da temu ni tako!

To dokazati je namen današnjega spisa.

V Ormožu se rabi po izjavi gospoda dra. Geršaka ime „šmarnica“ za samorodno ameriško trto „Noah“.

Opazovalo se je pa, da vinogradniki z imenom šmarnica (ali „rusovski trs“ in „francoski trs“) nazivajo tudi druge ameriške trte, n. pr. Elvira in Othello. Slednjega imenujejo tudi „črna šmarnica“.

Noah, Elvira in Othello so samorodne ameriške trte, ki trtni uši, kakor tudi vsi drugi samorodni amerikanci ne kljubujejo. O tem se je ljudstvo že mnogokrat poučevalo in umni vinogradniki so porabo teh trt že zdavnej opustili.

Morda bi ljudstvo odklonilo šmarnico, ako bi se mu ponujala s svojim prvotnim, imenom „Noah“.

Ker se šmarnica prodaja v veliki množini slučajno sedaj, ko se mnogo govori in piše o novih trtnih sortah, hibridih, ki smo jih dobili šele pred kratkim iz francoskega in ki naj bi v apneni zemlji uspevala bolje, kakor že udomačene ameriške podloge riparija, solonis in rupestris, so nekateri mnenja da dobe s šmarnico imenitno novo sorto

Zaradi tega je potrebno, stvar o šmarnici in o samorodnih trtah sploh, nekoliko pojasniti.

Samorodne ameriške trte so v početku obnovljenja po trtni uši vničenih vinogradov posebno na Francoskem mnogo rabili. A nobena izmed njih vinogradnikov ni mogla zadovoljiti, ker niso dovolj uporne proti trtni uši, a vrhu tega je njih vino male vrednosti, ter velja k večjemu še za domačo rabo, ali da ga mešamo z drugim, boljšim vinom. Nekatere sorte so tudi zelo podvržene raznim trtnim boleznim.

Francozi so zaradi imenovanih slabih lastnosti samorodne amerikance opuščali že pred 20 leti.

Omenil sem že, da se ime „šmarnica“ daje sortam: Noah, Elvira in Othello. Spoznajmo se torej natančneje s temi sortami.

1. Noah; ta trs je semenjak Taylora, ki je hibrid riparije in labruske (h kateri pripada tudi izabela). Noah je poddedoval od labruska slabo upornost proti trtni uši in slab vinski okus. Grozd mu je velik, z redkimi svetlozelenimi, okroglimi jagodami, katerih ostaja kakor pri izabeli mnogo nezrelih. Tudi v tem spo-

minja na izabelo, da jagode rade padajo na tla, ko so zrele; jagode so mesnate, jih je torej težko prešati in dajo malo mošta. Vino ima, kakor že rečeno, neprijeten izabelni okus.

Ta trta ni posebno rodovitna; v mrzli ali suhi zemlji ne uspeva, proti peronospori je precej občutljiva.

2. Othello je hibrid riparije, labruske in vinifere; rodovitnejši je ko Noah, vendar je zelo občutljiv za peronosporo. Nekoliko stanovitno je le v dobri rodovitni zemlji. Grozde ima velike, jagode debele, podolgovate, temnovijoličaste. Vino je še slabše od Noah.

3. Elvira, tudi „bela izabela“ imenovana, je kakor Noah, Taylorjev semenjak, je torej tudi labruskinega sorodstva; ta sorta je slabe rodovitnosti, ima majhno grozdje z srednjevelikimi, zelenkastimi, mesnatimi jagodami. Ob deževnem vremenu grozdje rado gnije; vino je neokusno. Njena upornost proti trtni uši je še slabša od doslej popisanih sort; trpi tudi na bledici (klorozi). Elvira je kratkomalo sorta, ki ni vredna zadnjega prostora v naših vinogradih.

Imenovane sorte, kakor samorodni amerikanci sploh, na Štajerskem niso neznan. Da se na domačih tleh prepričamo o njih vrednosti, so jih preskuševali že v dobi od leta 1883. do leta 1896. v državnih poskuševalnih vinogradih na Bizeljskem, v Pišecah in na Hrastovcu v Halozah.

Na Bizeljskem so se omenjeni vinogradi ustanovili leta 1883.; posadili so v nje razun upornih trt, riparija in solonis tudi razne vrste samorodnih amerikancev, med temi Noah.

Medtem, ko ste riparija in solonis lepo uspevale, se je Noah že leta 1887., torej v petih letih vsled trtne uši posušil.

Imenovanega leta se je zasadilo za nadaljnjo poskušnjo zopet več sort samorodnih amerikancev, in sicer v večjem številu tudi Noah, Elvira in Othello. V tem nasadu sta se v prvem in v drugem letu povoljno razvijala le Noah in Othello; Elvira je bila slaba. Vino, ki se je pridelalo leta 1891. od teh sort, je bilo prav slabega okusa.

Vsled trtne uši so omenjene sorte od leta od leta spešale; zaradi tega se je njih daljnje opazovanje in razmnoževanje na Bizeljskem opustilo.

Enak je bil uspeh s samorodnimi amerikanci v državnem vinogradu v Pišecah, kjer so leta 1894. odstranili še tiste trte, ki jih dotlej trtna uš še ni popolnoma vničila. Tudi v Pišecah se je torej pokazalo, da samorodni amerikanci trtni uši ne kljubujejo in da sosebno kar se tiče lastnosti vina, ne ustrezajo zahtevam, ter da njih poraba za našo vinorejo ni opravičena.

O izkušnjah v državnem poskuševalnem vinogradu na Hrastovcu v Halozah, katere sem več let vodil sam, omenjam sledeče:

Leta 1888. in 1889 se je na Hrastovcu posadilo razun upornih ameriških trt: riparija, solonis in rupestris, 886 trsov raznih sort samorodnih amerikancev; med temi je bilo 250 trsov Noah, 204 trsov Elvire in 130 trsov Othello.

V obče je bila rast teh sort nepovoljna; v kratki dobi treh let je podleglo trtni uši vseh samorodnih sort 343 trsov. V nasadu z Noah je bilo vničenih v tem času že 122 trsov (toraj skoraj polovica!). Vničene trte smo sicer leta 1891 nadomestili z novimi, a v teku istega leta je už pokokončala zopet 200 trsov. Ključice teh sort, vložene v državni trsnici na Borlu so istotako slabo uspevale.

Imenovanega leta so nekatere sorte samorodnih amerikancev, med njimi Othello in Noah bile vkljub petkratnemu pravočasnemu škropljenju, po peronospori silno oškodovane.

Leta 1892 je zelenela na Hrastovcu od prvotno sajenih trsov Noah samo še polovica, a od Elvire le še četrtina, drugo trsje teh sort se je vsled oškodbe po trtni uši že posušilo. Sploh je koncem omenjenega leta ostalo skupno še 443 trsov samorodnih sort, akoravno je bilo, kakor že povedano, leto prej nadomeščenih 200 trsov.

Med posebno oškodovanimi sortami sta bila Elvira in Noah; Elvira je trpela ne samo od uši, marveč je bolehalo tudi na bledici.

Leta 1893, se je skrčilo število vseh samorodnih amerikancev na Hrastovcu na 350 trsov; ker se je v dobi od leta 1888., do leta 1891. zasadilo 1086 trsov, zapadlo je toraj v 6 letih trtni uši 936 trsov.

Stem je bilo dokazana nestanovitnost samorodnih amerikancev tudi v Halozah. Vsled tega se je opustilo nadaljnje nadomestovanje vničenih trsov teh sort, katere so se pa sicer še naprej opazovale.

V državnih nasadih so se odslej množile in vinogradnikom priporočale edino le še uporne ameriške trte riparija, solonis in rupestris.

Leta 1894. je životarilo na Hrastovem vseh samorodnih sort še 334 trsov a leta 1896 samo še 194. Elvira je bila vničena da zadnjega trsa; Noah in Othello, katerih je bilo še nekaj trsov, sta bila popolnoma oslabela.

V teku 9 let je toraj izginilo vsled trtne uši od 1086 892 trsov.

Kakor so bile izkušnje glede upornosti samorodnih amerikancev proti trtni uši in drugim trtnim bobeznim neugodne, ravno tako nepovoljni so bili uspehi glede rodovitnosti in kakovosti vina teh sort. Ker so trte vsled oškodbe po trtni uši zelo hitro propadale, sploh nasad s samorodnimi amerikanci nikdar ni prišel k pravi rodovitnosti; največ, namreč 130 litrov vina se pridelalo leta 1894. Mošt je imel leta 1893 17%, leta 1894. 15% sladkorja, in to v legi, ki se šteje med najboljše v Halozah!

Take so torej trte, ki se prodajajo nevednemu ljudstvu pod imenom „šmarnica“, „rusovski trs“ in „francozki trs“. Te trte se niso obnesle na Francozskem, še manje pa pri nas, kakor je posneti iz tega poročila.

Za take trte pri nas ne sme biti prostora!

Od dobrih lastnosti, ki je prodajalci na njih hvalijo, nimajo ne ene!

Vpoštevajoč gore opisana opazovanja pridemo do naslednjega zaključka:

1. šmarnica ne kljubuje trtni uši;

2. šmarnico napada tudi peronospora;

3. šmarnica malo rodi;

4. šmarnično vino je male vrednosti.

Šmarnica ima toraj napake, ki si jih naj vsak dobro zapomni. Denar, ki se žrtvuje z nasajemjem šmarnice, je zavržen, delo je izgubljeno. Kdor ima šmarnico, ali komur se ponuja, naj si prečita natančno te vrstice, katerih edini namen je vinogradnike obvarovati škode, ki bi jo imeli, ako bi sadili to trto.

Tiste vinogradnike pa, ki prosijo za brezobrestna vinogradska posojila iz državnih in deželnih sredstev, pa še posebno opozarjam, da se posestnikom, v katerih vinogradih se najde „šmarnica“, „rusovski trs“, ali „francozki trs“, posojilo ne bo dovolilo, oziroma ako njim je dovoljeno, se njim ne bo izplačalo. Če bi pa taki posestniki posojilo že sprejeli, ga bodo morali takoj vrniti.

Gradec, dne 19. marca 1908.

F. Matiašič,
c. kr. vinarski inspektor.

Kmetovavec, spoznaj in obdeluj pravilno svojo zemljo!

(Izviren dopis.)

III.

Dušik in njega izguba pri kmetih.

Pojdiva v mali nizek hlev, kjer stoji le nekaj repov goveje živine ali konjske in to v mrzlem zimskem dnevu, odpri vrata in nekoliko postoj med vrati, pa rečeš: toplo je noter, celo vroče, ker se tako skozi vrata kadi, taki hlev je dober ne pa tisti visoki. Pri tem besedičenji te pa že nekaj naganja zopet vun iz hleva, nos ti nadleguje smrad, v prsih te začne boleti, hudo ti prihaja in ne moreš popolnoma v hlev. Tako smrdi še, ko je pri vratih že nekoliko čistega zraka prišlo v hlev. Tisti topel zrak, katerega si hvalil pri vstopu, te duši v prsih. Smrad ti ne odjenja, če si tudi imel tako dolgo vrata odprta, da je že mraz v hlevu, ker po tvojem slabem ravnanju z gnojem in gnojnico drugače biti nemore kot večer smrad. Prašam te, kako bi ti bilo, ko bi tebe za eden mesec zaprl kdo v tako luknjo? Kako bi se počutil, mislim, da te nebi ničče več v tako luknjo dobil. Ti torej kidaš in vozariš gnoj, gnojnico pa kam poleješ, v hlevu imaš veliko jamo, da gnojnica lažje stoji, kam je odpadek padel, tam leži, nihče ga ne popravi, tudi stelje ne, živina meče z nogami blato krog sebe, vsak teden ali štirinajst dni se navadno gnoj iz hleva izvozi, vsaki kupček se vidi posebej ležati čez celo leto.

Vsled tega se ti izgubi premnogo zelo ubežljivega dušika. 1. V podobi smradu v hlevu kot amonijak. 2. Ker se odpadki ne pomešajo s steljo, ne pravijo in stlačijo, ima zrak moč dušik sproti odvzeti. 3. Gnojnico živali vedno mešajo in razganjajo z odpadki in s tem povzročijo, da dušik še hitreje izgine. 4. V gnoj na gnojišču, kjer je vsak kup zase, ne razgrnjen in poteptan, ima zrak lahek pristop, solnce, veter, dež ga obdelujejo in dušik nam odbeži. 5. Pri nakapanju gnoja zdaj samo v zgornjih in zopet samo v spodnjih plasti tratimo dušik. 6. Gnojnica ali ribnjak sredi dvora, dežju, vetru, solncu,

racam, gosim in svinjam za kopanje prosta, zgubi vsled gibanja, dežja, vetra in solnca skoraj ves dušik; take gnojnice 50 lajt nima za eno lajto dobre gnojnice vrednosti glede dušika. 7. Vsled ležanja gnoja v kupih na njivi po en teden, do dva ali tri mesece, ne da bi se takoj podoral, izgubimo tudi mnogo dušika. Potem pa hočeš močno rast žit, lepi pridelek, a ko te je upanje varalo, rečeš, saj sem dobro pognojil, toliko gnoja kot sem navozil, pa tako slabo žito. Koliko si imel truda s steljo, gnojem, vožnjo, nakapanjem, raztepanjem, oranjem, a gnoj ti je bil precej prazen, kje so njegove redilne snovi, kje je dušik, ki bi ga že od daleč lahko v žitu zapazil. Glej, odfrčal je. Vidiš zdaj, da je dušik ena najdražjih redilnih snovi, po tvojem nerazumnem ravnanju že zdavnje izgubljen, zato tudi tako revno silje, pa tudi zrna ne bo, ker slabo razvita rastlina ne more roditi. Za vzgled naj ti bo razumnejši sosed, kateri je tri dele manje žita vsejal kot ti, pri tem pa ima dvakrat lepše in večje dohodke kot ti.

Čuj torej, 10 q zelo dobrega gnoja ima vsebi le 4—5 kg dušika. Ta gnoj mora pa biti masten, ne sme biti suh pa tudi ne v mlaki, gnojnica, kolikor je gnoj ne popije, naj se pa iz teče v gnojnično jamo. Ta gnoj še le nekaj zaleže. Vprašaj se zdaj, če ga 10 q enkrat pelješ, imaš le 4—5 kg dušika na njivi. Če na enem oralu pridelamo 11 q zrnja in 24 q slame, odvezamemo mu n. pr. 69 kg dušika in bi torej trebalo 14 vozov gnoja po 10 q, tedaj bi še le dušik povrnili. Odpri vendar svoje oči in računaj, ter išči svoj dobiček, a ne reči, da gospoda nič ne zna, da se ni treba učiti iz knjig, časnikov, da so starejši brez uka živeli, da so se letine spremenile. Saj daje leto svoje sadeže ob istem času, kakor prej, le narodi so svojo zemljo izsesali, a nikdar zadostno gnojili, kako zamoremo na tak način še dobiček imeti.

Konjski gnoj ima v 10 q gnoja le 5 kg dušika, goveji v 10 q le 3 kg in svinjski v 10 q 4 kg. Konjska scalnica v 1000 l 12 kg dušika, goveja v 1000 l 7 kg in svinjska v 1000 l le 3 kg. Človeški odpadki znašajo na letu 486 kg gnoja in scalnice; od teh je le 4 kg dušika.

S tem gnojem samim bi slabo izhajali, ko bi nam dušik iz zraka v nadomestilo ne prišel. Vidimo, da na deteljišču vsejano žito bujno raste, ako ravno nič ne gnojimo, to pa zato, ker ima detelja lastnost, zračni dušik nabirati.

Želimo več dobička, toraj si moramo tla v hlevu neprodorna in za gnojnico žleb napraviti, tega pa ne v cestni jarek speljati, kakor se to večkrat zgodi, ampak v cementno jamo, tik gnojišča. Na to jamo postavi stranišče. Cementna jama te ne stane Bog ve kaj, torej nikar ne obupaj, pač pa pomisli, da je gnojnica od ene same krave na leto vredna poprečno 10 kron. Odpadki enega človeka so vredni na leto okrog 8 kron.

Koliko sto kron gre iz tvojega dvora rakom žvižgat v cestne jarke, mlake, ali iz ribnjaka sredi dvora. Pri najbolj skrbnem ravnanju z gnojem že znaša izguba dušika 15%, pri slabem pa večina, in prepotrebne ga dušika stane v čilisolitr

1 kg = 2.1%. Ti praviš, pa kdo bo kmeta učil, če ni letine za sadež, nič ne zraste, naj učenjaki in gospoda pridejo delat, ko kmet niti vinarja nima v žepu Sprevidiš pa sam, da gospodu zemlja več daje, kmetič pa nima vinarja v žepu, ker ga je izdal za krmo, zrnje i. t. d. ali je morebiti tudi enostranski umetni gnoj kupil, misleč da je ta prah kakor domač gnoj, svojega domačega pa spuščal v zrak, ceste, jarke in mlake.

Ravnajmo pravilno z gnojem, tep-tajmo ga, podorjimo svoj napeljami gnoj na njivah takoj, ribnjake iz dvorov odpravimo in imejmo gnojnične jame. Če pa nam gnoja primanjkuje, tedaj sejajmo deteljo ali kako drugo dušik nabirajočo rastlino, n. pr. lupina ali volčji bob, grah, graholka, detelja i. dr., pred vsem rastline za krmo, ki nam mnogo pripomorejo h gnojenju njiv, a pri tem daja še zelo dobro krmo.

Gnojimo svoja zemljišča v prvi vrsti z vsem domačim gnojem, potem še le mislimo na umetna gnojila, ki imajo dušik, kakor n. pr. čilski soliter 1 q ima 16 kg dušika, žveplenokisli amonjak, ki ima 1 q 20 kg dušika v podobi amonijaka z žvepleno kislino. Uspeh nam tedaj ne bo izostal.

Nadaljevanje sledi.

Sadjarji!

(Izviren spis.)

Lansko jesen so dobili posestniki v nekaterih krajih naše ožje domovine, namreč tam, kjer je sadno drevje obrodilo, prav lepe svote za sadje. Cena mu je bila neprimerno visoka. Vse se je dalo spraviti v denar, ja po nekod celo lesnike. Kupci niso bili tako izbirčni, kakor drugekrate. Pobrli so tudi krastavo in od toče poškodovano sadje in to za cene, ki jih sicer niso ponujali za izbrano, lepo robo.

Marsikateri je spravil izkupiček v žep s trdnim sklepom, da bode od sedaj zana-prej sadno drevje boljše negoval, da ga bode trebilo, čistilo, gnoji, pokončaval škodljivce i. t. d.

Jesen in zima ste bile za vsa ta dela neizmerno ugodne. Če pa se sedaj ozremo po naših kmetijskih sadonosnikih, vidimo, da je ostalo vse pri starem. Drevje kaže kaj žalostno sliko. Povsod je videti polno suhljadi, mahu, limovca in goseničnih gnjezd. Krone so čestokrat pregoste. O gnojenju ni duha ne sluha. Storjeni sklep je pozabljen.

Tako ne gre naprej!

Oni posestnik, čegar cilj je svojemu posestvu izviti največji mogoči dobiček, mora se ne le poprijeti tistih panog kmetijstva, ki mu to po danih razmerah omogočijo, ampak on mora tudi umno kmetovati. Se je li odločil tudi za negovanje sadnega drevja, tedaj se mora držati vseh pravil umnega sadjarstva, ako hoče imeti dovoljen uspeh. Treba mu bode ne le izbrati primerne vrste (sorte) in pravilno saditi, ampak tudi nadomestiti v zemlji tiste redilne snovi, katere je sadno drevje uporabilo za svoj in razvoj sadja. Ja, on naj da še več nazaj, naj skrbi še za rezervno. Kjer sadno drevje redno gnojijo in ga pravilno negujejo, tam imajo redno več ali manj plodovito, sadno leto, ako vremenske uime ne posežejo vmes. Do-

kazov imamo dovolj na južnem Tirolskem, kjer je sadjarstvo na visoki stopnji.

Pri nas pravijo v letih, v katerih ni sadja, da se drevje odpočiva. Res je, da odpočiva, a ne drevje, ampak izsesana zemlja, dokler se ne zbere v njej tista množina drevesnim koreninam pristopnih redilnih snovij, ki je potrebna za razvoj novega sadja. To odpočivanje traja tu manj, tam dalj časa; zato imajo tudi po nekod vsako drugo, nekje pa vsako četrto leto sadno leto. Nadalje se mnogokrat opazuje, da drevje sicer nastavi rod, a sadje prezgodaj odpada, ne da bi to povzročili različni škodljivci. Kriva je temu lahko prevelika suša, še večkrat pa je vzrok pomanjkanje hrane.

Sadno drevje je za primerno gnojenje zelo hvaležno. Če dobi dovolj hrane, lahko bolj pogosto in obilneje rodi. Sad je lepši in boljši; drevesom pa manj škodujejo različne bolezni. Najprimernejši čas za gnojenje je od jeseni, ko preneha rast, do pomladi, ko se začne novo življenje v naravi.

Stari hlevski gnoj je kraj pripraven za to gnojenje. Gnojiti pa je pod celim drevesom, ja še celo izven obširja krone, ali pa vsaj v kolobarju pod skrajnim koncem krone. Samo pri deblu gnojiti, kar se največkrat dogaja, je napačno, ker tam ni koreninic-sesalk, ki sprejemajo hrano.

Zelo se priporoča poleg hlevskega gnoja uporabiti še umetna gnojila. Uspeh je potlej tem popolnejši in se ti večji izdatki dobro obrestujejo.

Kakšna umetna gnojila in koliko jih je vzeti, se ne da kar tako meni tebi nič predpisati, vendar se povprečno računi pri razdaljavi 10 m × 10 m približno na eno drevo: 2—3 kg 40 odstotne kalijeve soli, 4—5 kg superfosfata in 2—3 kg žveplenokislega amonijaka.

Sicer pa se v navadnih okolščinah spozna po zunanosti drevja, katere redilne snovi primanjkujejo. Slaba rast nas opominja, da je treba dušika, ne nastavi drevje cvetja in sadja, pa fosforove kisline in kalija.

Dušik, ki pospešuje bujno rast, dodamo zemlji bodisi v žveplenokislem amonijaku, ter v čilskem solitru ali pa tudi v gnojnicah, ako je imamo dovolj.

Fosforova kislina in kalij vplivata na nastavljanje cvetnih popkov in zorenje sadja ter lesa.

Prvo vsebujejo superfosfati (fosfati sploh) in Tomasova žlindra; kalij pa je v kalijevi soli, ter tudi v lesnem pepelu (v premogovem ne). Namesto superfosfata se lahko vzame tudi 6—8 kg Tomasove žlindre; namesto žveplenokislega amonijaka pa enako množino čilskega solitra. Razven zadnjega je vsa druga gnojila, bodisi umetna ali domača, rabiti v jeseni ali v zgodnji pomladi in jih je če le mogoče kakih 30 cm globoko podkopati. Čilski soliter pa se rabi še le potem ko začne rast in sicer se ga potrosi polovica, ko prične drevje odganjati, polovica pa, ko je odcvetelo.

Razven teh gnojil se jako priporoča še apno, posebno za zemlje, v katerih ga manjka, kakor so to večinoma ilovnate in peščene zemlje.

Apno ugodno vpliva na razvoj sadja in tvorjenje sladkorja. Če je v zemlji apna

dovolj, kažejo drevesa zdravo rast in je sadje lepo ter okusno. Kjer spušča košičasto sadno drevje (na pr. slive, črešnje breskve marulice i. t. d.) drevesni klej ali gumi, je največkrat temu vzrok pomanjkanje apna. Kjer ni dovolj apna, postaja drevje rado rakovo.

Apno tudi greje zemljo in razkrajja redilne snovi.

Apneni prah, ki ga je dobiti po ceni v apnenicah in pri trgovcih apna, je jako pripraven za to rabo. Kdor pa ima apnena laporja doma, naj se posluži tega, ki je posebno dober za peščene zemlje; medtem ko je za težke ilovnate zemlje itak bolji apno.

Pa ne samo gnojenje je potrebno našemu sadnemu drevju, treba ga je tudi očistiti limovca in mahu, staro skorjo je postrgati, gosenična gnjezda je obrati in vse te odpadke sežgati. Bolj skrbno zbiramo in sežigamo te odpadke, tem več uničimo različnih škodljivcev in si tako zasiguramo obilnejši rod. Krone dreves so večinoma pregoste.

Vsak se je že lahko prepričal, da je tisto sadje, ki na koncu vej zraste lepši, večji in okusnejši od onega ki zraste v goščavi, kamor ne pride dovolj svetlobe. Kdor ne verjame naj opazuje srako, kosa i magari škoreca; ti mu bodo pokazali, kje so boljše in lepše, recimo, črešnje. Da se sadje lahko lepo razvija, mu je treba dovolj toplote in svetlobe; zatorej je pregoste krone prerediti.

K tlom viseče veje je prikrajšati tako, da rasejo kvišku. Suhe veje in eno izmed se križajočih je odstraniti. Veje-vodenice, ki poganjajo iz debla ali pa iz starejših vej pokonci kakor vrbove šibe, pustimo samo tam, kjer je treba izpolniti kaki prazni prostor; jih pa v tem slučaju prikrajšamo, da poženejo postranske poganke, oziroma da nastavijo s časom listno in cvetno popje.

Veje, ki jih mislimo odstraniti, je odžagati tako, da ne ostane parobek in da se doseže kolikor mogoče mala rana, katero je z ostrim nožem ogladiti, ter pri mladem drevju z drevesnim voskom, pri starem pa s katranom (terom) namazati, da preje zaceli in ne gnije ali prhni v deblo. Da se veja ne začesne, kar se pri debelejših lahko prigodi, se priporoča jo odžagati na dva farta.

Ako prerediti drevje, omogočimo toploti, zraku in svetlobi bolji pristop; ti činitelji so pa poleg gnojenja neobhodno potrebni za dovoljen razvoj drevja in sadja.

Ko smo drevje očistili, ga še namažimo z apnom. S tem mazanjem preprečimo rast mahu, ter pokončamo tudi precej škodljivega mrčesa, oziroma njegovih jaje in ličink.

Zupanc.

Praktični namigljaji za racionalno pridelovanje krompirja.

(Izviren članek.)

Obče znano je, da prištevamo krompir k najboljšim, najpomembnejšim in najrodovitnejšim kulturnim rastlinam. Krompir ni samo kot važna in cena ljudska hrana znan, rabi se tudi veliko za pitanje živine, in daje v veliki meri pridelan podlago za tehnično produktivne stroke tako n. pr. za špiritove tovarne.

Vsled tega bi pač bilo na mestu, da bi pridelovanju krompirja posvetili večjo pozornost, katera bi se gotovo mnogotero poplačala.

V trenutku, ko posvetimo eni posebni panogi kmetijstva večjo pozornost, pospešimo tudi nje dobičkonosnost v enaki meri; tako nam prinašajo vinogradi pri zdanjem racijonelnem obdelovanju večji in boljši pridelek nego poprej.

Krompir se lahko v domači hiši, kakor tudi na živilskem trgu dobro uporabi.

Naloga racijonelnega pridelovanja krompirja je:

1. kolikor mogoče veliko debelega in zdravega pa tudi

2. okusnega krompirja pridelati.

Predpogoji, da to dosežemo, so: a) pravilno pripravljane in obdelovanje zemlje, b) zadostno gnojenje z gnojili, koja imajo vse potrebne redilne snovi in c) določba prave vrste in večkratna menjava semena.

Po naravi ugajajo pridelovanju krompirja bolj lahke peščene zemlje, vendar pa lahko tudi na težkih zemljah veliko množino krompirja pridelamo, ako le zemljo za to primerno pripravimo.

Večkratno globoko oranje, v zvezi z obilnim gnojenjem s hlevskim gnojem, kakor tudi zeleno gnojenje, napravi zemljo rahlo in nakupiči v njej redilne snovi.

Menjava semen n. pr. vsakih 5 do 6 let je potrebna, ker najboljša vrsta vedno v eni in isti zemlji pridelana, sčasom svoje dobre lastnosti izgubi, kar nam kaže vedno manjši in gnili krompir, pravimo — seme degenerira.

Da najdemo za naše razmere najpripravnejše vrste krompirja, treba je z večimi dobrimi vrstami poskuse delati; stem sem pričel že spomladi, hočem pa jih še eno leto nadaljevati, torej tudi pozneje o tozadevnih uspehih poročati.

Danes pa hočem na podlagi natančno izvršenih poskusov pokazati, kako se pridelek z zadostnim in pravilnim gnojenjem lahko zviša.

Da bi se prepričal, v koliki meri se gnojenje z umetnimi gnojili na krompirju izplača, sem napravil tozadevne natančne poskuse.

V to svrhu sem zgodaj v jeseni deteljno njivo globoko zoral in 2 enakomerni parceli po 100 m² za poskuse odločil.

Na eno teh dveh parcel sem neposredno pred jesenskim oranjem potrosil: 6 kg Tomaževe moke 18% (znamka zvezda) in 2 kg kalijeve gnojne soli, medtem ko je druga parcela ostala negnojena.

Kakor na celi njivi sem tudi odločene parcele spomladi ostro povlekel, še enkrat zoral, primerno zemljo pripravil in koncem aprila srednje veliki krompir ene vrste nasadil.

Pred in po prvem okopavanju sem še potrosil na v jeseni gnojeno parcelo vsakokrat 3/4 kg čilskega solitra, na kar sem dal krompir potem precej visoko ogrniti.

Ker je bila zemlja rahla in čista, sem lahko poletno delo omejil na dvakratno

škropljenje z 1 1/2% bakreno-apneno raztopnino.

Vsled tega, da krompir po navadi le v deteljišče sejem, potrebna dela pravočasno in natanko izvršim, in tudi na škropljenje ne pozabim, sem v nasprotju k mojim sosedom vajen, vedno veliko in lepega krompirja pridelati, tem bolj ker deteljišča redno z 600 kg Tomaževe moke in 200 kg kalijeve soli 40% na hektar gnojim.

Če pomislimo, da detelja veliko dušca iz zraka nasrka in z njim zemljo založi, veliki del umetnih gnojil še neporabljen v zemlji pusti, kakor tudi, da podorana ped visoka detelja veliko humusa napravi, bi pač lahko trdili, da je gnojni stan tacega sprašenega deteljišča idealen.

V primeri k svojim sosedom sem na takih njivah tudi vedno veliko in dobrega krompirja pridelal.

Tembolj me je torej zadovoljil izvrsten uspeh novega gnojenja, ne le da so se mi povrnili stroški gnojenja, ostal mi je še lep dobiček, kojega spodaj navedem.

Na negnojeni parceli 100 m² sem pridelal 245 kg srednjevelikega in velikega krompirja, medtem ko mi je dala gnojena parcela 358 kg skoraj izključno izredno velikega krompirja.

Pri spravljanju krompirja je treba paziti da se bolan in gnil krompir takoj na njivi od zdravega loči in posebej pobere, ker na njivi ostali gnili krompir v zemlji kal boleznim pusti.

Isto tako je tudi treba na to gledati, da je krompir, kadar ga spravljamo v klet, dovolj osušen, da nam pozneje v kleti ne zagnije; sveži apneni prah potrošen na krompir in večkratno žveplanje kleti, ohrani krompir zdrav in okusen.

Omenim še, da je zelo priporočljivo, že v jeseni semenski krompir odbrati in v ta namen le popolnoma zdravi, srednje veliki krompir odločiti, veliki krompir pa se naj pri setvi samo enkrat prereže.

Ker je krompir za pitanje svinj poseben dober in tečen, ker zahteva njega pridelovanje v primeri h drugim enakim poljskim pridelkom veliko manj delavcev, se lahko pomnoženo pridelovanje krompirja poleg pravilnega in zadostnega gnojenja toplo priporoča.

Kakor je iz tega poskusa razvidno, je treba celo njive katerim se je za prejšnji pridelek izdatno pognojilo, ako hočemo na njih najvišji pridelek doseči, še pravočasno pognojiti s 600 kg Tomaževo moko, 200 kg kalijeve soli 40% in 150 kg čilskega solitra na hektar.

Izkaz gnojenja, pridelka in dobička.

Na parceli 1. negnojeno je priraslo 245 kg krompirja,
na parceli 2. gnojeno je priraslo 358 kg krompirja

to na hektar preračunjeno

parc. 1. negnojena	245 met. stotov
" 2. gnojena	358 " "
torej vsled gnojenja več	113 " "
stroški gnojenja	
600 kg Tomaževe moke 18% à 7 K	42 K
200 " kalijeve soli 40% à 13 K	26 "
150 " čilski solitev à 34 K	51 "
stroški gnojenja	119 K

večji pridelek na gnojeni parceli:

113. met. stotov krompirja à 5 K 565 K

vsled gnojenja povišani čisti dobiček 446 K

V Kačjem dolu, pošta Podplat na Štajerskem, meseca decembra 1907.

Andrej Drogenig,
kmetovavec.

O pripravljanju krme.

Z ozirom na drobljenje, mlenje zrnja se mora reči, da se v večini slučajev doseže namen, ki ga hočemo z drobljenjem doseči, namreč, da se redilne snovi v zrnju bolje izrabijo. Vendar pa je drobljenje zrnja v mnogih slučajih popolnoma nepotrebno, posebno, če živina zrna, če so še cela, dobro prebavi in torej dobro izrabiti. Z natančnimi poskusi se je namreč dokazalo, da prebavijo konji zrnje, ki nima debele lupine, pomešano z rezjo, zelo dobro. Večkrat so se zgodili celo slučajji, da je krmljenje zdrobljenega zrnja pri konjih naravnost škodovalo, ker so postali za delo bolj slabi. Seveda velja to le za konje, ki imajo popolne, dobre zobe; če zdrobimo za mlade in stare konje oves, je to vsekakor dobro. Govedo ne more celega zrnja tako dobro izrabiti, zato je dobro, če se mu zdrobi. Tudi zelo olajšuje prebavo, če se primeša rez. Zrnje, ki ima trdo lupino, na primer koruza in bob, se naj tudi za konje zdrobi, predno se jim skrmi.

Če se svinje krmijo z zrnjem, se jim zrnje tudi navadno zdrobi. O primernosti krmljenja z zdrobljenim ali celim zrnjem pri svinjah so na raznih preskuševališčih delali razne poskuse, o katerih priobčimo sledeče. Te poskuse so naredila razna preskuševališča z 297 svinjami 19 poskusnih vrst s celo koruzo; pri tem se je pokazalo, da rabimo 524 funtov koruze, da dosežemo prirastek 100 funtov žive teže. Če pa je koruza zdrobljena, je zadostuje že 479 funtov, tako da se doseže prihranek 8.59%. Ta dobiček prekaša mnogo stroške, ki jih imamo za drobljenje koruze. Popolnoma zanesljivi pa ti poskusi niso, kajti od 26 poskusov jih je 9 pokazalo isti učinek pri celi in zdrobljeni koruzi, eden poskus je pokazal pri celi koruzi celo boljši učinek ko pri zdrobljeni. Torej odločujejo na vsak način stroški, ki jih imamo za mlenje.

Da se je pri nekaterih poskusih pokazalo, da je učinek pri celi in zdrobljeni koruzi isti, se lahko pač na ta način razlaga, ker so bile svinje že od nekdaj navajene jesti celo koruzo. Taka navada pa se najde le izjemoma. Navadno se krmijo svinje že od mladega s tekočo ali kašnato pičo, tako da se nikdar ne navadijo prav žvečiti, ampak so vajene samo hitro požirati. Gotovo bi bilo neprimerno, če bi takim svinjam dajali celo koruzo. Vidimo pa tudi iz tega, kako dobro je če navadimo prašičke zgodaj na to, da jedo surova in cela zrna, ker se s tem navadijo žvečiti in gristi. Glede perotnine je pač znano, da jim zrna ni treba drobiti, ker imajo tako dober želodec, da celo zrnje prebavlja. Plemenska perotnina sploh ne sme dobiti mnogo zdrobljenega zrnja in mehke piče. Pitanska perotnina, ki mora požreti mnogo krme in ki se naj kmalu zakolje, se naj seveda krmijo z mehko pičo. Tukaj se ne morejo

pokazati slabe posledice vednega krmljenja z mehko pičo, ker se kokoš kmalu zakolje. Torej moramo vsaki živini, ki zaradi svojih zob celega zrnja ne zdrobi dovolj, ki ga torej zaradi tega tudi ne oslini dovolj, dajati vedno zdrobljeno krmo, ki pa se naj vedno, kolikor mogoče, zmeša z drugo kratko krmo.

Zamakanje, parjenje, kuhanje krme.

Ti načini nam služijo v to, da dosežemo razne namene. Navadno hočemo z njimi napraviti bolj primerno, lažje prebavno in bolj okusno.

Če živino najprej suho krmimo in potem napojimo, dosežemo s tem, da živina bolj počasi je, da bolje prežveče, krmo bolj oslini, da se soki pri prebavi ne razredčijo z vodo in da ješa bolj počasi zapusti želodec in čreva. Če krmimo torej samo suho, živina bolje prebavi, ne glede, da ta način krmljenja nekaterim živalim bolje prija ko mokra piča. Pri poskusu s suho krmo pri kravah se je pokazalo, da so krave rajše imele suho krmo, da so subih otrobov pojedle še enkrat toliko ko namočenih, da so ob mokrih otrobih vzele manj vode in zato dale tudi manj mleka ko pri suhih otrobih. Zdi se mi potrebno, da to povdarjam, ker sem večkrat slišal trditi ravno nasprotno. Vsi poskusi, ki so se doslej delali s kuhanjem, parjenjem, namakanjem zrnja, so jasno pokazali, da se redilne snovi, ki so sicer neprebavljive, tudi na ta način ne naredijo prebavljive. Torej nam teh načinov ni treba rabiti pri piči, ki je sicer lahko prebavljiva; pač pa moramo na ta način obdelovati krmo, ki se sicer slabo izrabi ali pa ki bi sicer živini surova škodovala (plesnjava krma). Pri krompirja je dobro, da ga skuhamo, ozirama sparimo, ker ga tako boljše izrabimo.

Če hočemo pripraviti krmo, ki ima slab okus, ali ki je skavarjena, ki je živina zaradi slabega okusa ne bi jedla, jo damo prevreti ali pa jo vložimo, da se od lastne vročine spari. Pri tem načinu pa izgubi krma večkrat zelo mnogo snovij in navadno snovij, ki so lahko prebavljive. Prebavljivost se na ta način nikakor ne zviša. Krma, na tak način pripravljena, je primerna samo za odrasla goveda, ki jih ne mislimo rabiti za pleme. pl. Naredi.

Gospodarske drobtine.

(Notranjec.)

Znamenja svežega jajca.

Drži jajce proti luči, če se luč sveti skozi, je jajce sveže. Sveže jajce je težje kakor voda in se potopi v njej, stara jajca plavajo po vodi. Sveže jajce je na obeh konceh čutiti mrzlo, staro in gnilo je gorko. Gnilo jajce klopoče, če mahaš z njim sem ter tja po zraku in ima zopern duh.

Gnoj v kupčkih,

kakor smo ga zmetali na gnojišče, nima pomena. Kdor hoče, da se ne izgubijo iz gnoja za gnojenje najvažnejše snovi, naj z blatom in steljo dobro pomeša še scalnico.

Iz podružnic in krajnih društev.

Dobrna. Podružnica c. kr. kmetijske družbe Štajerske na Dobrni je priredila v kratkem času tri prav zanimiva predavanja. Dne 16. februarja ob priliki občnega zborja je govoril velezasluzni gospod potovalni učitelj Martin Jelovšek o svinjereji. Ni naš namen tukaj podati ta obširen poduk, akoravno bi bilo želeti, da bi res zlatavredne besede gosp. potovalnega učitelja segle do vsakega, ki se peča se svinjerejo. Sicer pa namerava načelnštvo imenovane podružnice glavno vsebino govora o svinjereji na kratko sestaviti in razdeliti med ude podružnice in tudi v „Gospodarskem Glasniku“ objaviti. Nad 300 paznih poslušavcev je poslušalo zanimivo in za naše razmere toli koristno predavanje. Obče se je izražala želja ustanoviti za Dobrno zadrugo za svinjerejo. Gospod Jelovšek je tudi obljubil povzročiti vse potrebno za ustanovitev tega zadruge. — Dne 5. marca pa je bilo drugo predavanje in sicer o vinogradstvu, oziroma o režnji starega in ameriškega trsa. To predavanje je dragevolje prevzel gosp. potovalni učitelj Franc Goričan. V novo zasajenem ameriškem vinogradu gosp. župnika se je zbralo več ukaželjnih mladencev in gospodarjev. Tak poduk v vinogradu samem je kaj zanimiv in uspešen, ker se lahko na trsu posebno važne načine režnje kaže. Navzoči so potem pod vodstvom gospod Goričana v vinogradu rezlali; le škoda, daje bilo takrat tako neugodno vreme. — Dne 8. marca je imelo naše bralno društvo svoj letni občni zbor. Ker ima bralno društvo po svojih pravilih namen izobraževati svoje ude, je na dnevnem redu bila točka: gospodarski govor. Ta govor je prevzel blagajničar bralnega društva gospod župnik Kukovič. Se s kmečkim vprašanjem baviti, kmetijstvu govoriti ni nikakor prenizkotno za nobeden stan. Ker prideluje kmet živež za vse ljudi, je on nekako krušni oče državljanov in bi kot tak moral najti spoštovanje in ljubezen ter zanimanje za svoje težnje pri vseh drugih stanovih. Sploh pa naj bo kmet prepričan, da, če je zanimanje za njega dandanes hvala Bogu precej živahno in občno, da mu vse to nič ne pomaga, če si on sam ne bo pomagal, kajti „umno gospodarenje“ more na svojem posestvu uvesti le kmet sam. Vsamopomoči je rešitev kmečkega stanu: javnosti rečimo, država in dežela imajo pa dolžnost kmeta pri njegovi nameri krepko in do skrajnosti podpirati. Kmet se mora dandanes res učiti, se mora združevati, kakor drugi stanovi za skupni boj za svoje pravice in koristi, „ter se mora skupno boriti proti stanovskim sovražnikom in krivicam“ („Kmetovalec“ od 15. decembra 1907.) Slabi so časi, kruha ni, draginja pritiska i. t. d. Kako si pomagati? Dajmo kruha, živeža svojim najbližjim prijateljem in imeli bomo tudi mi obilnejši in boljši kruh. Ni preveč rečeno, če se trdi, da je kmetu v nekem oziru najbližnji najboljši prijatelj — njegova živina. Za njega dela in trpi, mu pripravlja živež in mu donaša denarjev. Če gledamo naše travnike moramo odkrito pripoznati, da niso takošni kakor bi morali biti, da ne morejo dati toliko in

takega živeža živini; kakor ta potrebuje za svoj razvoj. Seveda ob košnji se nam travniki kažejo v lepi podobi ali vprašanje je: ne bi-li ta lepi kos zemlje več in boljše hrane za ljubo živino lahko dal? Poglejmo zdaj travnike: polno naduhe t. j. za travnike: nesrečni mah. Le malo detelje, polno ničvrednih borovih travic in zeli. Treba je najprej ob suhem vremenu travnike vestno z dobro brano povleči; mi imamo dve travniški brani: poslužite se jih. Kjer ni mogoče povleči, naj se pa z železnimi grabljami mah odstrani; trava dobi potem zraka, toplote, luči; stvari ki so potrebne za rastline. Travnike pa povlečemo tudi že v jeseni ali po prvi košnji. Treba je gnojiti: veščaki pravijo, da se ne splača trositi hlevskega gnoja, ker gre veliko snovi v zgubo in je dosti dela s tem. Najboljše gnojenje je z gnojnico, Tomaževo žlindro in s pepelom. To še najmanj stane in je še najlažje speljati. Kar se tiče upliva deža, sploh mokrote na umetna gnojila, je dokazano, da zemlja Tomaževo žlindro in amonijak (v gnojnici) hitro za seveže, da toraj tam mokrota ne škoduje, bolj že škoduje dež kalijevi soli, največ zgubi se pa po deževju čilisolitra („Dunajski kmetijski list“, 12. junija 1907). Prav škodljivo za naše travnike, toraj za živinorejo je vsakoletna paša na enem in istem travniku. Komaj se seno ali otava pokosi, se leto na leto živina spušča na pašo. Rastline živijo od zraka in zemlje: iz zraka dobijo svoje snovi po listih iz zemlje s pomočjo korenine. Da se rastline ohranijo leto za leto, imajo svoje zakladnice ali shrambe, kjer si redilne snovi za prihodno leto — kakor skrben gospodar — shranjujejo in sicer v semenih in koreninah n. pr. krompir, repa i. t. d. Če se pa leto za letom trava do zemlje pokosi in vboga živina leto za letom vsak listek na pašnikih skoraj bi rekel pozoblje, po cele dneve se moči na takih pašnikih, tepta travo in škoduje koreninam, tedaj ne morejo rastline potrebnih snovi za svoj daljni razvoj in razvitek dobiti: travniki hirajo in živini primanjkuje vsako leto v hujši meri živeža. Kmet je primoran živino po ceni prodati ali pa drago krmo kupiti. Treba bo pašnike spreminjati, zato pa bo podružnica osnovala pašniško zadrugo, ki bo skrbela s pomočjo dežele in države, da bo krasno ležeče pa zanemarjene pašnike Sv. Jošta popravila. Že zdaj se vsi na to zadrugo opozarjajo; od nje nam bo prihajal velikanski dobiček. Na to še govornik govori o dobroti drenažanja močvirnatih travnikov. On sam je s deželno podporo dal 527 m drenaž položiti in ima pri vsem tem komaj nekaj čez 50 K stroškov. Treba bo pa skrbeti za zboljšanje goveje živine in v ta namen so bikorejske zadruge. To v kratkem poročilo, katero je govornik sklenil z opominom, da se kmetji združijo in skupno za svoje koristi zavzamejo. Navzoči so bili s tem podukom prav zadovoljni in so se govorniku toplo zahvalili. Na to so si člani podružnice skupno naročili različna semena. Upamo, da bo naš do zdaj v kmetijskem oziru zapuščen kraj dobil po prizadevanju kmetijske podružnice boljše lice, posebno če se nam posreči planinske pašnike popraviti.

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
 Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Poučni tečaji o dobavi gospodarskih pridelkov c. in kr. vojni upravi.

Vprašanje neposredne dobave gospodarskih pridelkov od strani kmetovavcev vojni upravi je ravnotako za avstrijsko gospodarstvo kakor tudi za avstrijsko združništvo velike važnosti. Zato je neobhodno potrebno, da se poučijo kmetovavci, kako se mora vršiti neposredna oddaja gospodarskih pridelkov pri c. in kr. vojni upravi.

C. kr. poljedelsko ministrstvo je tozadevni prošnji, naj prireja take tečaje, ugodilo. Vsled odloka c. in kr. intendance III. voja na Štajerskem sta se vršila dva taka tečaja, eden v Gradcu 9. in 10. marca, drugi pa v Mariboru 16., 17. in 18. marca.

C. kr. kmetijska družba na Štajerskem in zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem v Gradcu sta poskrbeli vse potrebno in vodili vse predpriprave, da sta se tečaja lahko vršila.

* * *

Tečaj, ki se je vršil 9. in 10. marca v Gradcu in ki so ga obiskali zastopniki gospodarskih zadrug, kmetijskih podružnic in uradniki, ki poslujejo pri blagovnem prometu zveze, je otvoril zastopnik zveze gospod Franc Barta s sledečimi besedami:

„Kakor je splošno znano, je dobava gospodarskih pridelkov za gospodarsko združništvo, oziroma za gospodarske centrale v Avstriji velikanske važnosti. Da se poučijo interesentje o predpisih, po katerih se ravna c. in kr. vojna uprava pri dobavi, je priredilo c. kr. poljedelsko ministrstvo sporazumno z intendanco III. vojnega kora poučne tečaje. Kmetijska družba in zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem, ki sta bili povabljeni, naj se udeležijo teh tečajev, pozdravljata ta sklep vlade, oziroma intendance in upata, da se bo s tem dosegel namen, da prideta vojna uprava in gospodarji v neposredno zvezo in da ne dobijo prekupci več onega velikega dobička, ki so ga dobili doslej. Upata tudi, da bodo vojaške dobave ne le prišle na ta način v pravi tek, ampak da se bode prodaja gospodarskih pridelkov tudi organizirala na ta način, da se bodo dosedaj obstoječe organizacije, ki delajo na to, izpopolnile, da se bodo ustvarile nove in da se bo na ta način enkrat za vselej vojni upravi zajamčila zadostna dobava gospodarskih pridelkov.“

V imenu c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem in zveze gospodarskih zadrug je pozdravil kar najprisrčnejše gospoda vodja tega tečaja, vojaškega podintendanta Eberharda Vogl-Bockha in Jožefa Sallega in je zaklical vsem udeležencem tečaja prisrčen „Dobro došli!“ Nato je govoril gospod vojaški podintendant

Vogl-Bockh prvi dan zelo pregledno in lahko umljivo o predpisih, ki veljajo pri neposredni dobavi. Pri tem se je nasljal na knjigo, ki jo je vsled sklepa delegacije državnega zbora v seji 8. julija 1906 izdalo c. in kr. državno vojno ministrstvo in ki se zove: „Handbuch über die Beschaffung der Verpflegsartikel für das k. u. k. Heer und für die k. k. Landwehr“. Govoril je o prednakupu, ročnem in konkurenčnem kupu in o prednostih, ki jih ima interesent pri neposredni dobavi, posebno če se dobava vrši potom združniških organizacij.

Drugi dan tečaja so porabili udeleženci za to, da so se pod vodstvom gospoda vodje tečaja ogledali c. in kr. vojaško skladišče v Gradcu; popoldne se je tečaj nadaljeval in končal in gospod predavatelj je poročal o izkušnjah, ki so se doslej naredile.

H koncu je ponovil gospod predavatelj bistvene določbe za dobavo gospodarskih pridelkov in je zatrdil, da gre vojna uprava producentom pri dobavi, kolikor je mogoče, na roko. Pozval je tudi navzoče, naj podajo svoje želje, kako se naj olajša dobava, da se olajša promet, da postane vse poslovanje bolj preprosto in enostavno. Zveza gospodarskih zadrug in nekateri udeleženci so izrazili par želj in gospod predavatelj je obljubil, da jih bo sporočil c. in kr. intendanci. Namestnik zvezinega zastopnika, gospod prelat Franc Saleški Bauer, se je namestu odsotnega zvezinega zastopnika zahvalil gospodu predavatelju za njegova izvrstna izvajanja in ga je zagotovil, da so njegovi nauki padli na rodovitna tla in da se bodo navzoči udeleženci na vso moč potrudili, da poučijo kmetske prebivavce o tej stvari.

II.

Zavarovanje zoper vlom.

V zadnjem času se je dvakrat zgodilo, da so pri hranilnicah in posojilnicah, ki so pri zvezi gospodarskih zadrug v Gradcu zavarovane zoper vlom, izginile večje svote denarja, ne da bi bil v teh slučajih kak vlom in da bi morale vsled tega zavarovalne družbe plačati škodo. V obeh slučajih je izginil denar iz zaprtih blagajn, blagajniški ključi pa so ležali javno v blagajniški sobi, tako, da je tat žnjimi lahko odprl blagajno. Zavarovanje velja samo za denar in vrednostnice, ki se shranjujejo v zaprtih blagajnah. Zavarovalna družba pa ne smatra blagajne za zaprto, če je sicer zaklenjena, ključi pa leže ali na blagajni ali pa če leže javno v blagajniški ali uradni sobi. Ključi se morajo po noči, kakor tudi po dne, ko niso več uradne ure, shraniti na varnem prostoru izven uradnih lokalov. Duplikati ključev pa morajo biti vedno shranjeni na kakem drugem varnem prostoru.

V obeh slučajih je imela ključe samo ena oseba, kajti če jih imata dve, pač ne bosta obe tako neprevidni, da bi pustili ključe javno v blagajniški sobi, ko sta odšle iz nje.

To javljamo vsem našim članicam in jih ponovno opozarjamo, naj ključev ne izroče samo eni osebi in naj pazijo na to, da bodo vedno varno shranjeni.

III.

Zlorabe pri vojaških dobavah.

C. kr. poljedelskemu ministrstvu je z odlokom z dne 25. januarja 1908. št. 1030/106 naznanilo c. in kr. državno vojno ministrstvo zepet več slučajev, v katerih so producenti oddali namestu doma pridelanega, kupljeno blago, tako da so se torej s tem kršili pogoji, na katere je vezan producent pri dobavi in vsled katerih ima tudi mnoge prednosti.

S tako zlorabo pa se ne godi škoda samo vojni upravi, ampak producenti si škodujejo stem sami. Tako bo postajala, če bo stvar šla v isti meri naprej, zahteva mešetarjev in prekupcev, naj se odpravijo pri vojaških dobavah vse predpravice producentev, od dne do dne bolj motivirana in za c. in kr. vojno ministrstvo ki daje sedaj producentom pri dobavi velike prednosti, bo stališče od dne do dne bolj težavno.

Da se enake zlorabe ne bodo vršile več, bo c. in kr. vojno ministrstvo odslej sicer vsako leto naznanil, ki pa se ni nikdor izrševal, namreč, da bo producente, ki ne dajejo doma pridelanega, ampak kupljeno blago — razun v izjemnih slučajih, kjer ni bilo drugače mogoče — ali deloma ali pa popolnoma izključilo od vsake konkurence.

S tem opozarjamo vse producente na velik škodo, ki si delajo sami, če zlorablajo vojaške dobave in jih opozarjamo, naj se pri vojaških dobavah strogo drže vseh predpisov, ki veljajo v tej stvari, da ne bodo z zlorabo in nereelnim ravnanjem škodili ugleda gospodarske organizacije.

IV.

Poročilo glede blagovnega prometa zveze.

Seme rdeče detelje in trave.

Ker je dosedanja zaloga semena rdeče detelje popolnoma izčrpana, lahko izvršujemo nadaljnja naročila le za zvišane cene in brez obveznosti za količino in rok.

Travina in poljska semena razpošiljamo ravno tako brez obveznosti za množino in rok ter po vsakokratni tržni ceni.

Umetna gnojila.

Odkar smo izdali naš zadnji cenik za umetna gnojila, je poskočila cena žvepljenokislega amonijaka in znaša sedaj K 33.50 za 100 kg od Hrastnika z vrečo brutto za netto, netto kassa.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso	
		K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v		
Celje	50	12	11	8	50	8	50	8	20	9			
Ormož	50	11	10	9	9	9	50	7	80	7	50		
Gradec	50												
Ljubno	50	12	10	8	50	9	50	8	50				
Maribor	50	11	9	9	9	9	9	8	50	8			
Ptuj	50	11	10	10	10	9	50	8	9				
Inomost	50	13	12	12	65		9	65	9	10			
Celovec	50	10	10	10	4		8	40	8	35			
Ljubljana	50	12	9	9	50	9	9	8	40				
Pešt	50												
Solnograd	50	11	10	10	30	9	20	9	8	50			
Dunaj	50	12	11	11	17	7	87	8	63	7	48		
Linc	50												

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Ržena slama		Ježna slama	
		K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v		
Celje	50	10	8	50	3	2	50	2	80	2	40		
Ormož	50	9	50	10	5	4	80	4	3	80			
Gradec	50												
Ljubno	50				4	50	4	3	50	3			
Maribor	50	9	9	3	50	3	20	3					
Ptuj	50	9	8	4	3	30	3	60	3	10			

Graško tržno poročilo.

Sejm s krmo in slamo od 16. marca do 22. marca 1908. Pripeljalo se je 71 vozov z 612 meterskimi stoti sena in 38 vozov z 343 meterskimi stoti slame; sejm je bil bolje obiskan kakor pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 6.60 do K 6.80, sladko od K 6.80 do K 8.20; ržena slama od K 6.80 do K 7.80; pšenična slama od K 6.60 do K 7.60 ječmena slama od K — do K —; ovsena

slama od K — do K —; ježna slama od K — do K 6.—.

Sejm z rogato živino dne 26. marca 1908. Prignalo se je 345 volov, 172 bikov, 576 krav, 122 živih telet, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnice in — konjev.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: — volov 6 bikov, 4 krave, — telet; na Gornje Štajersko 80 volov, 16 bikov, 54 krav, — telet; Vorarlberško: 20 volov, 18 bikov, 52 krav, — telet; v Nemčijo: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Švico: — volov, — bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Ogrsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Trst: 21 volov, — bikov, 241 krav, — telet; na Češko: — volov, — bikov, 20 krav, — telet; v Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od K 74.— do K 82.— (izjemoma K 88.—), poltolsti od K 66.— do K 72.—, suhi od K 56.— do K 64.—; voli za pitanje od K 60.— do K 68.—; klavne krave, tolste od K 56.— do K 68.—, poltolste od K 48.— do K 54.—, suhe od K 32.— do K 44.—; biki od K 52.— do K 68.—; dojne krave do 4. teleta od K 58.— do K 70.—, črez 4. tele od K 52.— do K 56.—, breje od K 50.— do K 54.—; mlada živina od K 56.— do K 68.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet od K — do —; svinje od K — do K —; pitanske svinje od K — do K —.

Sejm klavne živine dne 27. marca 1908. Zaklana živina: 830 telet, 2317 svinj, 23 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.08 do K 1.14; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.16 do K 1.24; nemške mesne svinje od K 1.26 do K 1.30; nemške pitanske svinje od K 1.10 do K 1.16; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.30 do K 1.34; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.14 do K 1.20; mesne svinje od K 1.12 do K 1.26 bosnjaške pitanske svinje, debele, od K — do K —; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K — do K —; ovce od K —.76 do K —.88; kozlički in jagnjeta od K 6.— do K 8.—.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letni in živinski sejmi.

Dne 7. aprila v Ormožu (svinjski sejem); v Rogatcu (sejem z veliko živino); v Radgoni*.

Dne 8. aprila v Ptuj (svinjski sejem), v Imenem (svinjski sejem), okr. Kozje; v Mariboru*.

Dne 9. aprila na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu*.

Dne 10. aprila v Ormožu**; v Koprivnici**, okr. Kozje; v Braslovčah**, okr. Vransko; v Lembergu**, okr. Šmarje pri Jelsah; v Slovenji Bistrici**, v Ernovžu**, okr. Lipnica.

Dne 11. aprila v Brežicah (svinjski sejem); v Gleisdorfu**.

Dne 12. aprila Št. Ilj, okr. Sv. Lenart v Slov. goricah.

Dne 13. aprila v Kamnici*, okr. Maribor; v Poljčanah**, okr. Slov. Bistrica.

Dne 14. aprila v Ljutomeru; v Ormožu (svinjski sejem); pri Sv. Križu** pri Slatini, okr. Rogatec; v Zdolah*, okr. Brežice.

Dne 15. aprila v Ptuj (svinjski sejem); v Imenem (svinjski sejem) okr. Kozje; v Št. Janžu pri Spodnjem Dravogradu, okr. Slovenji Gradec; v Arnovžu (sejem z drobnico), okr. Arnovž.

Dne 16. aprila v Konjicah**; v Laškem trgu**; na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu*; v Rajhenburgu**, okr. Sevnica; v Spielfeldu**, okr. Lipnica.

Dne 17. aprila v Kapelah**, okr. Brežice.

Dne 18. aprila v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 21. aprila v Št. Janžu pri Spod. Dravogradu**, okr. Slov. Gradec; v Vildonu**; v Šoštanju**; v Novištifti**; okr. Ptuj; v Podčetrtku**, okr. Kozje; v Ljutomeru**, v Ormožu (svinjski sejem).

Dne 22. aprila v Framu*, okr. Maribor; v Št. Jurju v Slov. Goricah**, okr. Št. Lenart v Slov. Gor.; v Ptuj (svinjski sejem); v Imenem (svinjski sejem), okr. Kozje; v Mariboru*.

Dne 23. aprila v Št. Jurju ob Pesnici**, okr. Maribor; na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu*; v Novicerkvi*, okr. Celje; v Ivnici**; v Sp. Hočah*; okr. Maribor; v Ptuj.

Oznanila „Gospodarskega Glasnika“ za Štajersko.

Anton Löschnigg

veletržec s papirjem, Gradec, Griesgasse 4

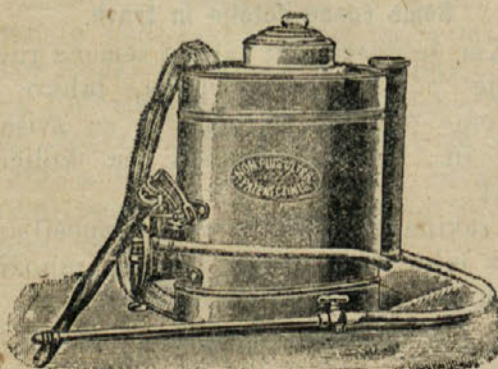
priporoča:

Debeli papir za vlaganje v sode in zaboje za jabolka. Zavojni papir za namizno sadje. Fino papirjevo volno za opremljanje in zavijanje jabolčnih jerbasonov in zabojev. Bele in barvaste zrezke svilenega papirja za nalaganje. Etikete, servijete in vrečice za sadje. Pravi pergamentni zavoj v zvitkih za prošiljanje sadja, perotnine, grozdja, sira, nadalje Hofhelmske in dunajske pase za lovljenje mrčesa, ilm in naliman papir v zvitkih za lovljenje gosenic.

40a—24

Vzorci in ceniki na razpolago.

„Non plus ultra“ Trsna in drevesna škropilnica * Patent G. Ozimeg *

Popolnoma iz bakra in medi, sesalka se lahko s tem, da odvijemo dva vijaka, v dveh minutah vzame narazen, vsak del se lahko zamenja in vedno na novo kupi. Dobi se pri imejitelju patenta in izdelovavcu:

Robertu Gugl GRADEC Jakominiplatz 20.

Gospodje naročevalci

se uljudno naprosijo, da se pri naročevanju blaga sklicujejo na naš list.

Oznanila

v „Gospodarskem Glasniku“ dosežejo pri veliki izdaji največjo razširjatev.

Novo! Prekaša vse sisteme.

Ia. tvrdkam se dajejo zastopstva v tu- in inozemstvu patentiranih novih aparatov za pokončevanje rastlinskih škodljivcev.

Drevesne in trsne škropilnice

tudi za karbolinej

z dolgotrajnim curkom, samodelne, nahrbtnne, vse z automati za regulacijo pritiska. 136a-5. Nechvilejev novi sistem in nova metoda prihrani mnogo dela, materiala in moči.

Cenike pošilja na zahtevo

Franc Nechvile

tvornica za vinorejske, kletarske stroje in kovinske izdelke

Dunaj, V/1, Margaretensstraße 98. U

Najboljši živinski prašek

nobena goljušija je

Barthelovo klajno apno

zabranjuje, da živina ne liže in ne oboli na kosteh, bromost pri žrebetih, teletih, prasutih, krepi kosti, pospešuje tek, nosenje jajec i. t. d. Izdatek mal — dobiček desetkrat. Popis zastoj. 44—5

Michael Barthel & Co.

Dunaj X/3.